

دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی سبزوار

تاریخچه دانشکده بهداشت

دانشکده بهداشت در سال ۱۳۸۸ شروع به فعالیت کرد که از فضایی محدود فیزیکی برخوردار بود و با تلاش و همت مجموعه مدیریتی دانشگاه ساختمان اداری با زیربنایی به وسعت ۴۰۰ متر مربع و مجموعه آزمایشگاهی در فضایی با زیر بنای به وسعت ۷۰۰ متر مربع در اختیار آن قرار گرفت. در سال ۱۳۹۵ دانشکده بهداشت در ساختمان شماره دو پردیس دانشگاه علوم پزشکی سبزوار واقع شده است و اتاقهای رئیس و معاون، مدیرگروها و اساتید به تعداد ده اتاق در طبقه سوم و همچنین اتاق مسئول آموزش دانشکده در طبقه دوم میباشد و در طبقه اول کلاسهای آموزشی، مجموعه آزمایشگاهی دانشکده با زیر بنای به وسعت ۷۵۰ متر مربع در ساختمان شماره دو قبلی دانشگاه می باشد.

رسالت دانشکده بهداشت (MISSION)

دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی همدان به منظور تربیت نیروی انسانی کارآمد و متخصص مورد نیاز در سطح کشور و همچنین مشارکت در ارتقاء سطح سلامت جامعه با تاکید بر انجام پژوهش های کاربردی و بنیادی برای حل مسائل و توسعه علوم و فناوری بهداشت ایجاد شده است .

دانشکده بهداشت در راه بهبود کیفیت خدمات آموزشی، پژوهشی و مشاوره ای، کیفیت تعالی مدار را به عنوان اولویت اول مد نظر قرار می دهد و به صورت نظام مند، توانمندی اعضای هیئت علمی و کارکنان را به طور مستمر افزایش داده تا افرادی مولد، خلاق و با انگیزه در محیط کار باشند. حداکثر تلاش خود را جهت ارائه آموزش های علمی، کاربردی با کیفیت مطلوب و منطبق با نیازهای نظام سلامت کشور برای دانشجویان اعمال می کند.

این دانشکده ضمن رعایت ارزش های انسانی به عنوان یک عنصر پویا، از مشارکت اعضای هیئت علمی، کارکنان، دانشجویان و جامعه در تصمیم گیری ها و برنامه ریزی ها استقبال می نماید .

چشم انداز (Vision)

ما بر آنیم که تا سال ۱۴۰۴ باتکیه بر نیروی انسانی متخصص و شایسته خود دانشکده ای الگو، خلاق، نوآور، دانش محور و کیفیت مدار باشیم به طوری که از نظر کیفیت و کمیت ارائه خدمات آموزشی و پژوهشی، بعنوان دانشکده برتر در سطح کشور در آییم .

اهداف استراتژیک دانشکده بهداشت ۱۳۹۶-۱۳۹۲

بهبود کیفیت برنامه های آموزشی ، پژوهشی و اداری مالی متناسب با رسالت و اهداف دانشکده
توسعه کمی رشته های تحصیلی و و عملکرد پژوهشی اعضاء هیات علمی
جذب اعتبارات بیشتر با توجه به توسعه کمی و کیفی دانشکده بهداشت
افزایش ارتقا هماهنگی های بین بخشی و درون بخشی
بهبود فضای فیزیکی و تجهیزات آموزشی و پژوهشی
بهبود سیستم ارزشیابی فعالیت های آموزشی، پژوهشی و عملکرد اعضاء هیات علمی و کارکنان
افزایش میزان مشارکت ، رضایت و انگیزش تحصیلی دانشجویان
ارتقا مشارکت در زمینه های مختلف از جمله فرهنگی ، دانش محوری، خلاقیت و کار تیمی

رشته ها و مقاطع تحصیلی

ردیف	رشته	مقطع
۱	بهداشت محیط	کاردانی
۲	بهداشت مبارزه با بیماریها	کاردانی
۳	بهداشت خانواده	کاردانی
۴	بهداشت حرفه ای	کاردانی
۵	بهداشت محیط	کارشناسی
۶	بهداشت عمومی	کارشناسی
۷	بهداشت حرفه ای	کارشناسی
۸	بهداشت محیط	کارشناسی ناپيوسته
۹	بهداشت عمومی	کارشناسی ناپيوسته
۱۰	آموزش بهداشت	کارشناسی ارشد
۱۱	بهداشت محیط	ارشد کارشناسی

گروه های آموزشی:

- گروه آموزشی آموزش بهداشت
- گروه آموزشی بهداشت عمومی
- گروه آموزشی بهداشت محیط و حرفه ای
- گروه آموزشی ارشد بهداشت محیط

امکانات دانشکده:

آزمایشگاه مهندسی بهداشت محیط

آزمایشگاه شیمی محیط

آزمایشگاه میکروبیولوژی محیط

آزمایشگاه پرتوها و حفاظت

آزمایشگاه مواد زائد جامد

آزمایشگاه کنترل آلودگی هوا

آزمایشگاه هیدرولیک

آزمایشگاه بهداشت حرفه‌ای

آزمایشگاه عوامل زیان‌آور فیزیکی

آزمایشگاه عوامل زیان‌آور فیزیکی مجهز به میزهای آزمایشگاهی و لوازم و تجهیزات از قبیل صداسنج معمولی - صداسنج آنالیزور

دار - WBUT سنج دیجیتال، نورسنج و ...

آزمایشگاه عوامل زیان‌آور شیمیایی

آزمایشگاه عوامل زیان‌آور شیمیایی مجهز به میزهای آزمایشگاهی و لوازم و تجهیزات از قبیل گاز متر پیستونی. پمپ نمونه‌برداری

کامل، دماسنج کاتا معمولی - دماسنج کاتانقره اندود - فیلترها نمونه‌داری - لوله گاز یاب .

آزمایشگاه ارگونومی

آزمایشگاه ایمنی

کارگاه‌ها:

کارگاه لوله‌کشی آب و فاضلاب

کارگاه نصب و راه‌اندازی موتور تلمبه‌ها

کارگاه نقشه‌کشی و نقشه بردار

امکانات کتابخانه و کامپیوتر

آزمایشگاه آنالیز دستگاهی

مجهز به دستگاه های ۱-دستگاه جذب اتمی ۲-دستگاه کروماتوگرافی مایع با عملکرد بالا

۳-گاز کروماتوگرافی مجهز به دتکتور جرمی ۴-دستگاه اندازه گیری کربن آلی

کارشناسی مهندسی بهداشت محیط environmental health (B.sc)

۱- تعریف رشته

رشته بهداشت محیط شاخه‌ای از علوم بهداشتی است که دانش آموخته آن، از طریق شناسای عوامل زیان‌آور و آلاینده محیط با انجام فعالیت‌های برنامه‌ریزی، طراحی، اجرایی، نظارتی، ارزشیابی مدیریتی و آموزشی بر مبنای معیارهای علمی، اثرات مخاطره‌آمیز آلاینده‌ها را کنترل می‌نماید و یا از انتشار آن‌ها در محیط زیست پیشگیری می‌کند.

۲- تاریخچه رشته و پیشرفت‌های جدید

تاریخچه این رشته در کشور ایران به حدود ۴۰ سال قبل بر می‌گردد که با تشکیل اداره مهندسی بهداشت محیط در وزارت بهداشتی سابق، دوره کمک بهسازی و کمک مهندسی بهداشت محیط دایر گردید و در سال ۱۳۴۵ به دوره عالی بهسازی تبدیل شد. سپس دوره‌های کارشناسی بهداشت محیط و کارشناسی ارشد مهندسی بهسازی تشکیل گردید که پس از انقلاب فرهنگی دوره کارشناسی بهداشت محیط به دو مقطع کاردانی بهداشت محیط و کارشناسی ناپیوسته بهداشت محیط تبدیل شد. و دوره کارشناسی ارشد نیز تحت عنوان مهندسی بهداشت محیط تغییر نام یافت.

براساس ضرورت و پیشرفت‌های مختلف در دنیا در زمینه‌های آموزشی، فن‌آوری و همچنین توسعه کشور و گسترش مسائل و مشکلات زیست محیطی و بهداشتی این رشته تحصیلی در بیشتر دانشگاه‌های (علوم پزشکی) کشور برقرار شد. به طوری که هم اکنون بیش از سی مرکز دانشگاهی وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تعدادی از دانشکده‌های وابسته به سایر وزارت‌خانه‌ها و مراکز دولتی و همچنین تعدادی از مراکز آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی نسبت به پذیرش دانشجو در این رشته اقدام می‌کنند و مقاطع مختلف تحصیلی این رشته را دایر نموده‌اند.

علت ایجاد این مقطع تحصیلی جدید پیشرفت‌های مختلف و تغییرات در زمینه‌های مختلف بخصوص مسائل اجرایی این رشته می‌باشد. پیشرفت‌های نظری در علوم مختلف از جمله بهداشت محیط و محیط زیست و همچنین برنامه‌های آموزشی ارائه شده در دنیا که منطبق با شرایط جدید می‌باشد و به علاوه پیشرفت‌های فن‌آوری اطلاع‌رسانی، ارتباطات آموزش از یک سو و تغییرات فرهنگی، اجتماعی، در جوامع مختلف نظیر تغییر در الگوهای مصرف، تغییرات جمعیتی، تغییر در استانداردهای زندگی، تغییر در روش‌های آموزش و ارائه خدمات و بالاخره مسائل و مشکلات زیست محیطی جدید ناشی توسعه از سوی دیگر، همگی مؤید این مطلب هستند که دوره‌های آموزشی این رشته چه از نظر مقطع تحصیلی و چه از نظر برنامه آموزشی نیازمند یک بازنگری اساسی می‌باشند. تا نسبت به انطباق برنامه‌ها با شرایط موجود زیست و پیشرفت‌های فن‌آوری و اطلاع‌رسانی اقدام شود.

توسعه شهرهای کشور و توسعه فعالیت‌های آبرسانی، تصفیه آب، تصفیه فاضلاب، کنترل مواد زائد جامد و مشکلات آلودگی هوا بویژه در شهرهای بزرگ و نیاز به کنترل آن، ضرورت تربیت نیروهای کارآمد و متخصصی که جنبه‌های آموزش فنی بیشتری را دریافت نمایند، را مشخص می‌نماید. تدوین یک برنامه آموزشی مناسب برای رشته کارشناسی پیوسته بهداشت محیط می‌تواند در این زمینه راهگشا باشند.

۳- ارزش‌ها و باورها

براساس تعالیم عالیّه دین اسلام در زمینه جایگاه انسان در خلقت و توجه به کرامت انسانی و براساس بند ۱۲ اصل سوم، اصل بیست و نهم و بند ۱ اصل چهل و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مبنی بر تأمین بهداشت جامعه و برنامه‌ریزی اقتصادی صحیح در زمینه بهداشت و همچنین اصل پنجاهم قانون اساسی در زمینه حفاظت از محیط زیست، باور داریم که حفظ محیط زیست یک وظیفه انسانی اخلاقی و دینی است.

انسان‌ها موظفند ضمن استفاده درست از آب خاک هوا و همه آفریده‌های خداوند حق استفاه برای دیگران و نسل‌های آتی را محترم شمارند و هیچ عنوان حیات انسان و سایر موجودات را با تهدید مواجه ننمایند.

ما معتقدیم که لزوم تأمین آب آشامیدنی و بهداشتی، جمع‌آوری، تصفیه و دفع مواد زائد جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب‌های شهری و صنعتی کنترل آلودگی آب، کنترل آلودگی هوا بهسازی محیط و مبارزه با ناقلین و به طور کلی پیشگیری از انتشار آلاینده‌های زیست محیطی و کنترل آلاینده‌ها به منظور ایجاد محیط سالم و بهداشتی کاملاً محسوس است. طرح تربیت کارشناس بهداشت محیط که تخصص و تعهد لازم را دارا باشد گاهی مؤثر در جهت دستیابی به اهداف فوق‌الذکر محسوب می‌گردد.

ما معتقدیم که مردم حق دارند در برنامه‌های اجتماعی- فرهنگی جامعه و تصمیم‌گیری و اجرای آن نقش داشته باشند و لذا تربیت نیروهای جوان از جامعه نه تنها فرهنگ و اخلاق زیست محیطی را به عنوان یک ضرورت در دنیای امروز ارتقاء می‌بخشد بلکه با مشارکت جامعه به کنترل آلودگیها، جلوگیری از تخریب محیط زیست، ارتقاء سطح سلامت و حفظ حیات موجودات زنده منجر می‌شود.

از سوی دیگر آموزش افراد متخصص مورد نیاز برای شناسایی و حل مشکلات کشور یک وظیفه است که بر دوش مسئولین و متولیان امور می‌باشد که باید به عنوان یک ضرورت در برنامه‌های راهبردی آموزش عالی مورد توجه قرار گیرد

۴- رسالت (mission)

رشته بهداشت محیط تشکیل می‌گردد تا با توجه به ارزش‌های حاکم بر جامعه و مقررات، قوانین، استانداردهای موجود و براساس دستاوردها، پیشرفت‌ها و تحولات منطقه‌ای و بین‌المللی برنامه‌های آموزشی جوانان مستعد و لایق کشور را در این زمینه تخصصی ارائه نماید.

دانش‌آموختگان این رشته افراد متعهد متخصص و کارآمدی هستند که قادرند شناسایی، پیشگیری و کنترل آلاینده‌های محیطی را از طریق برنامه‌ریزی طراحی، مدیریت، آموزش و اجرا در سطح مطلوبی انجام داد و باعث ارتقاء فرهنگ بهداشت محیط و سطح سلامت جامعه شده و گام‌های مؤثری در زمینه حفاظت از محیط زیست بردارند.

۵- چشم‌انداز (vission)

ما برآنیم تا با ارائه خدمات آموزشی روزآمد به نسل جوان کشور از طریق بکارگیری دانش فن‌آوری جدید، نیروهای توانمندی را در زمینه طراحی، مدیریت، و اجرای طرح‌های بهداشت محیطی تربیت نماییم و با ارتقاء کمی و کیفی این دوره تحصیلی به یکی از شاخص‌ترین رشته‌های تحصیلی در کشور تبدیل شده و از نظر برنامه‌های آموزشی بهداشت محیط الگویی برای منطقه و جهان باشیم.

۶- اهداف کلی

هدف اصلی از تشکیل این رشته و مقطع تحصیلی تربیت دانش‌آموختگانی است که مهارت لازم را در زمینه وظایف شغلی یک کارشناس بهداشت محیط شامل موارد زیر داشته باشند:

- الف. ایفای نقش مؤثر جهت ارتقاء سطح بهداشت و حل مشکلات زیست محیطی در قالب کار گروهی
- ب. شناسایی عملیات و فرایندهای فیزیکی، شیمیایی و زیستی به منظور بهسازی محیط
- ج. شناخت و بکارگیری وسایل، تجهیزات سنجش و اندازه‌گیری آلاینده‌ها
- د. شناخت و انتخاب فن‌آوری‌ها کارآمد در زمینه کنترل آلودگی‌ها
- ه. طراحی سیستم‌های تصفیه آب، فاضلاب و هوا و روش‌های دفع زائدات
- ز. توانائی مشارکت در طراحی و بهره‌برداری سیستم‌های انتقال و توزیع آب و جمع‌آوری فاضلاب
- ذ. آشنایی با روش‌های ارزشیابی، پایش و مدیریت بهداشت محیط و محیط زیست
- و. شناخت قوانین، استانداردها و برنامه کنترل آلودگی

۷- نقش دانش‌آموختگان (role)

دانش‌آموخته رشته کارشناسی پیوسته بهداشت محیط، نقش‌های زیر را ایفا می‌نماید: نظارتی، برنامه‌ریزی، طراحی، اجرایی، مدیریت، آموزشی و پژوهشی

۸- وظایف حرفه‌ای دانش‌آموختگان (tasks)

وظایف حرفه‌ای دانش‌آموختگان رشته کارشناسی پیوسته بهداشت محیط، براساس نقش‌های پیش‌بینی شده شرح زیر است:
وظایف حرفه‌ای کارشناسی بهداشت محیط در نقش طراحی:

- ۱- مشارکت در طراحی خطوط انتقال آب شبکه‌های توزیع آب و شبکه‌های جمع‌آوری فاضلاب
 - ۲- مشارکت در طراحی سیستم‌های تصفیه آب و فاضلاب شهری و صنعتی
 - ۳- مشارکت در طراحی سیستم‌های کنترل آلودگی هوا
 - ۴- مشارکت در طراحی سیستم‌های جمع‌آوری، تصفیه و دفع مواد زائد جامد
- وظایف کارشناسان بهداشت محیط در نقش برنامه‌ریزی، نظارت، مدیریت و اجرا

- ۱- بررسی و شناخت آلاینده‌های زیست محیطی و منابع آلودگی و بیماری‌های مرتبط با آنها
- ۲- تجزیه و تحلیل داده‌ها به منظور زیست محیطی و منابع آلودگی و بیماری‌های مرتبط با آنها
- ۳- تعیین روش‌های مناسب کنترل آلودگی
- ۴- برنامه‌ریزی جهت اجرای طرح‌های بهداشت محیطی
- ۵- کنترل، نظارت، پایش و ارزشیابی برنامه‌های بهداشت محیطی
- ۶- اجرای پروژه در زمینه‌های مختلف بهداشت محیط

وظایف کارشناس بهداشت محیط در نقش آموزشی

- ۱) آموزش بهداشت محیط به مردم
- ۲) آموزش بهداشت محیط در عرصه‌های اجرایی نظیر آموزش اصناف

وظایف کارشناسان بهداشت محیط در نقش پژوهشی

- همکاری در اجرای طرح‌های پژوهشی براساس نیازهای موجود در زمینه‌های مختلف بهداشت محیط

۹- استراتژی‌های اجرایی برنامه آموزشی

استراتژی‌های اجرایی برنامه کارشناسی بهداشت محیط به شرح زیر می‌باشد:

- ۱- مبتنی بر نیازهای ملی و محلی (local) باشد
- ۲- بر پیشگیری و ارتقای سلامت تأکید داشته باشد
- ۳- مبتنی بر حل مشکلات سلامت جامعه باشد (به شاخص‌های سلامت در برنامه‌ریزی و تغییرات محیط الگوهای بیماری‌ها توجه داشته باشد)
- ۴- طراحی برنامه مبتنی بر وظایف حرفه‌ای آینده باشد
- ۵- در آموزش و تدریس به روش‌ها و فنون جدید آموزشی توجه داشته باشد
- ۶- به مسائل نگرشی و مهارت‌های ارتباطی توجه و تأکید داشته باشد (اهداف منظور شود)
- ۷- بر خودآموزی و یادگیری تا پایان عمر تأکید داشته باشد
- ۸- آینده‌نگر باشد

۱۰- شرایط و نحوه پذیرش دانشجو

براساس آزمون سراسری سازمان سنجش آموزش کشور می‌باشد.

۱۱- رشته‌های مشابه جدید در داخل کشور

کارشناسی ناپیوسته بهداشت محیط در دانشگاه‌های علوم پزشکی

۱۲- رشته‌های مشابه جدید در خارج از کشور

این رشته به همین نام و یا نام‌های مشابه و با گرایش‌های خاص در بسیاری از کشورها در قاره آمریکا، اروپا و آسیا ارائه می‌شود

۱۳- شرایط مورد نیاز برای راه‌اندازی رشته:

در گروه بهداشت محیط در سال ۱۳۹۵

اعضای هیئت علمی: ۵ عضو (۲ نفر PHD و ۳ نفر کارشناس ارشد)

دانشجویان کارشناسی ارشد: ۵ دانشجو

دانشجویان کارشناسی: ۶۹ دانشجو

دانشجویان کارشناسی ناپیوسته: ۵۳ دانشجو

دانشجویان کاردانی: ۱۰ دانشجو

طبق ضوابط شورای نظارت، ارزیابی و گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور می‌باشد. ۴۰۷ دانشجو تانیمسال اول ۱۳۹۴ احتمالاً

۴۷۰ دانشجو تانیمسال دوم ۱۳۹۴

در مقطع کارشناسی پیوسته این دانشکده ۲۶۰ و در مقطع ناپیوسته آن ۱۳۴ دانشجو مشغول به تحصیل می‌باشند.

کارشناسی ارشد ۱۸ دانشجو مشغول به تحصیل می‌باشند کاردانی ۵۵ دانشجو مشغول به تحصیل خواهند شد.

در سال ۱۳۹۵ مجموع ۴۶۷ دانشجو و تعداد افراد فارغ التحصیل شده هم اکنون ۴۰۹ دانشجو در حال تحصیل هستند

● کارشناسی بهداشت عمومی

نام و تعریف رشته:

بهداشت عمومی شاخه‌ای از علوم بهداشتی است. دانش‌آموختگان آن در جهت حفاظت، ارتقاء و بازسازی سلامت افراد جامعه فعالیت می‌کنند. دانش‌آموختگان این رشته باید مجهز به مجموعه‌ای از علوم، مهارت‌ها و اعتقاداتی باشند که در جهت حفظ، توسعه و ارتقاء سلامت جامعه تلاش نمایند.

تاریخچه:

انسان در گذر زمان با به دست آوردن تجارب مختلف در متن تمدن‌های گوناگون بشری به تدریج به سوی چگونگی تأمین «سلامت» و کنترل بیماری‌ها گرایش پیدا نموده است.

دست‌آوردهای بشری در دوره انقلاب صنعتی در مواجهه با پیدایش مسائل جدیدی از قبیل: شیوع بیماری‌ها، بروز اپیدمی‌های مختلف، پیدایش مسائل مربوط به محیط زیست و محیط کار، مهاجرت‌ها، مسائل جمعیتی و مسائل مربوط به بهداشت روان روزبه‌روز شفاف‌تر شد و در نهایت به تدریج حیطه «پزشکی پیشگیری» از حیطه پزشکی مبتنی بر درمان استقلال بیشتری یافت. پزشکی پیشگیری در مسیر تکاملی خود با عنوان کلی بهداشت عمومی در حیطه‌های «کنترل بیماری‌ها»، «مهندسی اجتماعی» و نهایتاً «بهداشت برای همه» تکامل یافت.

رشته کارشناسی بهداشت عمومی می‌تواند پایه اصلی تمام رشته‌های منشعب از بهداشت عمومی مانند آموزش بهداشت، تغذیه، مدیریت بهداشتی، اقتصاد بهداشت و ... تلقی می‌شود.

ستاد انقلاب فرهنگی در جلسه مورخ ۶۱/۱۱/۲۷ براساس طرح تربیت کارشناس بهداشت عمومی که توسط شاخه بهداشت گروه پزشکی ستاد انقلاب فرهنگی تهیه شده و به تأیید آن گروه رسیده بود برنامه آموزشی دوره کارشناسی ناپیوسته آن را تصویب کرد. سپس در سال ۱۳۶۲ به تصویب مجلس رسید و به دنبال آن پس از ابلاغ به آموزش عالی پذیرش دانشجو انجام گرفت. آخرین بازنگری مقطع کارشناسی ناپیوسته آن در سال ۱۳۸۴ انجام گرفت.

ارزش‌های لحاظ شده: (Values)

ما معتقدیم که برخورداری از «سلامت» حق همه انسانها است. دانش‌آموختگان این رشته بایستی با بینش «سلامت‌نگر»، «جامعه‌نگر»، «آینده‌نگر» و با استفاده از استراتژی‌ها و تکنولوژی مناسب، جلب مشارکت مردم در امور، همکاری‌های بین‌بخشی و در نظر گرفتن عدالت اجتماعی و اصل برابری انسان‌ها و با در نظر گرفتن اولویت‌های ملی و منطقه‌ای به ارائه خدمات مورد نظر پردازند. ما اعتقاد

داریم که خدمات بهداشتی می‌تواند به صورت ادغام یافته ارائه شود. لذا دانش‌آموختگان این رشته بایستی اطلاعات و توانمندی‌های لازم را به صورت چندپیشه‌ای «Multidisciplinary» کسب نمایند.

رسالت (mission)

رسالت رشته کارشناسی پیوسته بهداشت عمومی آموزش و تربیت نیروهای آشنا، معتقد و عامل به مفاهیم، مبانی و راه‌کارهای تأمین، حفظ و ارتقاء سلامت برای جامعه- خانواده و فرد است.

چشم‌انداز رشته (Vision):

فراگیران ضمن تثبیت جایگاه خود در بخش بهداشت و آموزش بر اساس استانداردهای جهانی امکان جذب در بازار کار و رفع نیاز جامعه را ایجاد نمایند.

اهداف کلی (Aims):

آموزش و تربیت نیروهایی که:

- با آگاهی و عملکرد همسو با نیازهای محیط، جامعه، خانواده و فرد و با ارزیابی و ارزشیابی عوامل خطر و مداخله و تغییر در سطح بهداشت محیط، جامعه، خانواده و فرد آشنا باشند.
- از چگونگی اثرگذاری عوامل انسانی، محیطی، اقتصادی و اجتماعی بر چگونگی تأمین، حفظ و ارتقاء سلامتی در سطوح مختلف آشنا باشند.
- از چگونگی مداخله از طریق نیازسنجی‌ها، آموزش بهداشت، کنترل اپیدمی‌ها، مراقبت از چگونگی تغذیه و تغییر در شاخص‌های سلامتی در سطح سلامت جامعه آگاهی داشته باشند.

نقش دانش‌آموختگان (Role definition):

دانش‌آموختگان رشته بهداشت عمومی در حرفه آینده خود در جامعه نقش‌های زیر را بر عهده خواهند داشت:

- نقش آموزشی: آموزش به افراد تحت پوشش
- نقش پژوهشی: کمک به پژوهش‌های کاربردی (HSRS) در عرصه‌های بهداشتی کشور
- نقش مراقبتی: درباره برنامه‌های مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سطح کل جامعه مانند مراقبت از رشد و تکامل کودکان، مراقبت از مادران باردار و... با عنایت به سطوح سه‌گانه پیشگیری

وظایف حرفه‌ای دانش‌آموختگان (Task analysis):

۱- نقش مراقبتی:

- مراقبت قبل و بعد از زایمان مادران

- مراقبت کودکان در دوران نوزادی، شیرخواری و قبل از مدرسه
- پایش سلامت کودکان مدرسه‌ای بر حسب لزوم
- کمک و نظارت در اجرای برنامه (CDD) (ARI₁ MANA EPI)

۲- نقش اجرایی:

- شرکت در برنامه‌های بهداشتی مدارس
- ارائه خدمات تنظیم خانواده به افراد تحت پوشش
- نظارت بر چگونگی تشکیل و تکمیل پرونده برای خانوارهای تحت پوشش
- نظارت بر اجرای ارجاع موارد
- کمک به انجام سایر واحدهای مراکز بهداشتی درمانی در موارد ضروری
- انجام وظایف محوله در موارد اضطراری
- بررسی و نظارت بر نیازهای تدارکاتی مراکز ارائه خدمات

۳- نقش پژوهشی:

- کمک به پژوهش‌های کاربردی (HSR) در عرصه‌های بهداشتی
- آموزش پرسشگران طرح‌های پژوهشی
- ارائه طرح‌های پژوهشی در زمینه HSR
- کمک در مصاحبه‌های پژوهشی و گردآوری داده‌های مورد نیاز و تجزیه و تحلیل نتایج

۴- نقش آموزشی:

- آموزش به کلیه افراد تحت پوشش مراکز محل خدمت دانش‌آموخته (کمک در آموزش بهداشت به کارکنان و بهورزان مأمور خدمت در مراکز مورد نظر)
- آموزش به مادران در دوران بارداری، شیردهی، یائسگی
- آموزش و مشاوره پیش از ازدواج به افراد تحت پوشش

استراتژی‌های کلی آموزشی:

- بهره‌گیری از استراتژی‌های آموزشی تلفیقی (استفاده از استراتژی استاد محوری یا شاگرد محوری بر حسب نیاز)
- بهره‌گیری از عرصه‌های عملی و واقعی کار و عرصه‌های شبیه‌سازی شده
- استفاده از شیوه‌های مبتنی بر مسأله (Problem Oriented) بر حسب مورد و با تأکید بر پیشگیری

شرایط و نحوه پذیرش:

پذیرش دانشجویان به صورت متمرکز از طریق کنکور سراسری خواهد بود.

رشته‌های مشابه در داخل از کشور:

این رشته، رشته‌های مشابهی در داخل کشور ندارد ولی با رشته‌هایی بهداشت محیط، بهداشت حرفه‌ای، اپیدمیولوژی دروس مشترک می‌تواند داشته باشند.

رشته‌های مشابه در خارج از کشور:

دوره کارشناسی بهداشت عمومی در بسیاری از کشورها وجود دارد.

شرایط مورد نیاز برای راه‌اندازی رشته:

براساس ضوابط شورای گسترش و ارزیابی آموزش پزشکی می‌باشد.

هم اکنون در سال ۱۳۹۵

اعضای هیئت علمی: ۵ عضو ۱ نفر PHD (۴ نفر کارشناس ارشد)

دانشجویان کارشناسی پیوسته: ۸۸ دانشجو

دانشجویان کارشناسی ناپیوسته: ۵۵ دانشجو

دانشجویان کاردانی بهداشت مبارزه با بیماری‌ها: ۱۵ دانشجو

دانشجویان کاردانی بهداشت خانواده: ۱۵ دانشجو

● کارشناسی پیوسته مهندسی بهداشت حرفه‌ای

Bachelor degree of Occupational Health

۱. تعریف رشته:

بهداشت حرفه‌ای علم و فنی است که با پیش‌بینی، شناسایی، ارزیابی و کنترل عوامل مخاطره‌زای شغلی در جهت تأمین و حفظ و ارتقاء بالاترین سطح سلامت جسمی، روانی و اجتماعی کارکنان تمام مشاغل، پیشگیری از مخاطرات ایمنی و سلامت کارکنان در محیط کار، حفاظت کارکنان در برابر مخاطرات ناشی از عوامل زیان‌آور محیط کار، به کارگیری کارکنان، در محیط شغلی سازگار با توانایی‌های جسمی و روانی آنان و تطبیق کار با انسان تلاش می‌کند.

۲. تاریخچه رشته و پیشرفت‌های جدید

الف - اجرایی: در مرداد ماه ۱۳۲۵ وزارت کار و امور اجتماعی تشکیل و قانون موقت کار را تدوین نمود. در سال ۱۳۳۷ قانون مزبور با اصلاحات و تغییراتی به صورت قانون به تصویب رسید و اجرای وظایف مربوط به بهداشت و ایمنی مندرج در قانون کار وقت به عهده اداره کل بازرسی کار قرار گرفت.

در سال ۱۳۴۶ در حوزه معاونت فنی وزارت بهداری وقت، اداره بهداشت محیط کار در تشکیلات اداره کل بهداشت محیط پیش‌بینی گردید و سپس در سال‌های ۱۳۴۷، ۱۳۴۸ و ۱۳۴۹، اداره طب صنعتی در اداره کل خدمات بهداشتی حوزه معاونت فنی وزارت بهداری وقت تأسیس گردید. سپس در سال‌های ۱۳۵۰، ۱۳۵۱ و ۱۳۵۲ تا اوایل ۱۳۵۳، اداره بهداشت محیط کار به بهداشت محیط کار و هوا تغییر نام داد و اداره طب صنعتی همچنان به وظایف خود ادامه می‌داد. در اواخر دهه ۱۳۵۰ در حوزه معاونت امور بهداشتی و جمعیت و تنظیم خانواده وزارت بهداری وقت اداره بهداشت حرفه‌ای در دفتر خدمات بهداشتی ویژه تشکیل گردید.

تا قبل از سال ۱۳۶۲ وزارت کار و امور اجتماعی و وزارت بهداشت وقت مشترکاً بر نیروی کار و محیط کار نظارت و مراقبت داشتند. به منظور جلوگیری از دوباره کاری و ارتقاء کیفیت ارائه خدمات برای حفظ و بالا بردن سلامت شاغلین، طی مصوبه مورخ ۶۲/۱۰/۳ در هیأت دولت، مسائل بهداشتی محیط کار و کارگر، از وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی شناخته شد و جهت انجام

این وظیفه خطیر، اداره کل بهداشت حرفه ای تشکیل و مسئولیت حفظ و ارتقای سلامت نیروهای شاغل کشور در حرفه گوناگون جامعه را عهده دار گردید و با توجه به تصویب قانون جدید کار توسط مجمع تشخیص مصلحت نظام جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۶۹، به حکم ماده ۸۵ قانون کار، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی عهده دار بهداشت و درمان کارگران و وزارت کار و امور اجتماعی مسئول ایمنی کارگران گردید.

ب- آموزشی: رشته بهداشت حرفه ای اولین بار با نام پرستار صنعتی تأسیس شد. نام این رشته در سال ۱۳۵۳ به بهداشت صنعتی تغییر یافته و در سال ۱۳۵۶ اولین دوره کارشناسی ارشد این رشته در دانشکده بهداشت دانشگاه تهران تشکیل شد. این رشته در انقلاب فرهنگی مورد بازنگری قرار گرفت و در سال ۱۳۶۱ اولین دوره در مقطع کاردانی در دانشگاه تهران دانشجو پذیرفت. در سال های بعد دانشگاه های بزرگ همچون شهید بهشتی و اصفهان در مقطع کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری مشغول به تحصیل هستند.

۳. فلسفه برنامه:

دستیابی به «سلامت» حق اساسی آحاد جامعه، از جمله کارگران و کارکنان مشاغل گوناگون است. لذا این رشته در جهت تأمین این حق اساسی و یک گام نزدیکتر شدن به عدالت اجتماعی و حفظ کرامت انسان ها از طریق توجه به نیازهای اقشار زحمتکش جامعه تلاش می نماید.

در این برنامه اعتقاد راسخ بر این است که می توان بادر نظر گرفتن اولویتهای ملی به خدمت گرفتن نتایج پژوهشها، استفاده از آخرین اطلاعات، بکارگیری فن آوریهای مناسب و با شناسایی عوامل زیان آور شغلی، عوامل تهدید کننده ایمنی در محیط کار و به کارگیری کارکنان در محیطهای شغلی سازگار با تواناییهای جسمی و روانی آنان و انطباق کار با انسان به مقوله مهم (سلامت) دستیابی پیدانمود.

۴- رسالت برنامه آموزشی در تربیت نیروی انسانی

مأموریت اصلی رشته، تربیت دانش آموختگانی است که قادرند با پیش بینی ارزیابی و کنترل عوامل مخاطره زای محیط کار، سلامت جسمانی، روانی و اجتماعی نیروی کار را تا بالاترین سطح ممکن تأمین نموده و بابه کارگماردن در کارهای متناسب با قابلیت های جسمی و روانی، بهره وری اثربخشی آنان را ارتقاء بخشد.

۵- چشم انداز- رسالت برنامه آموزشی در تربیت نیروی انسانی

انتظار می رود که در ۱۰ سال آینده دانش آموختگان این رشته، با اشغال پستهای شغلی مورد نیاز در کارخانجات مراکز کار کشور، بکارگیری نتایج علمی روزآمد و همکاری و هماهنگی با سایر متخصصان موجب ارتقای سطح سلامت کارکنان مشاغل تحت پوشش خود تا بالاترین حد ممکن شوند و در نتیجه سطح رضایتمندی ارائه دهندگان و گیرندگان خدمت، همچنین سطح بهره وری و اثربخشی فعالیتهای نسبت به وضعیت موجود ارتقاء یابد.

۶- اهداف کلی رشته (AIMS)

- تأمین، حفظ و ارتقاء بهداشت و سلامت جسمی، روانی و اجتماعی شاغلین

- پیشگیری از بیماریها و حوادث ناشی از کار

-تطابق شرایط کار با انسان به منظور کاهش اثرات سوء بر سلامت انسان

۷- نقش دانش آموختگان در برنامه آموزشی

نقشهای دانش آموختگان این رشته عبارتند از:

- ۱) آموزشی
- ۲) پژوهشی
- ۳) مدیریتی و نظارتی
- ۴) خدماتی
- ۵) خدمات مشاوره ای

۸- وظایف حرفه ای دانش آموختگان

مهمترین وظایف دانش آموختگان این رشته در محیط های حرفه ای خود عبارتند از:

*آموزش عوامل مخاطره آمیز اختصاصی شغلی برای شاغلین حرف مختلف، بویژه حرفه تحت پوشش و راههای مقابله با مخاطرات (وظیفه آموزشی)،

*مشارکت در طرحهای پژوهشی مرتبط (وظیفه پژوهشی).

*شناسایی، ارزیابی و اندازه گیری عوامل مخاطره آمیز در محیط های کاری (وظایف خدمات اختصاصی)

*اداره مناسب فعالیتهای اجرایی در زمینه امور حرفه ای که به دانش آموخته واگذار می شود (مدیریتی)

*اندازه گیری، ارزیابی، نظارت مستمر و بکارگیری راه حلهای مناسب برای رفع مشکلات حرفه ای در محیطهای کاربر حسب نوع کار (وظایف خدماتی)

*مشاوره و راهنمایی تخصصی در ارتباط با ارزیابی عوامل مخاطره زای شغلی، کنترل عوامل مخاطره زای محیط کار، مستندسازی های لازم در جهت کسب استانداردها و گواهینامه های بهداشت، ایمنی و محیط زیست

۹- استراتژیهای تدوین برنامه:

این برنامه مبتنی است بر استراتژی تلفیقی (دانشجویان استاد محوری بر حسب نوع درس و شرایط) استفاده از علوم و فنون جدید یادگیری و یاددهی و پژوهش، آموزش در محیط کار واقعی، تحلیل وظایف حرفه ای آینده شناخت علوم و ابزارها و تکنیکهای تخصصی جدید.

همچنین در این برنامه بر حسب شرایط فنونی نظیر کار و تمرین عملی در محیط آزمایشگاه و فیلد، کار در گروههای

کوچک، طرح و حل مسئله، شیوه های آموزشی Moduar و خودآموز، استفاده از کامپیوتر، سخنرانی، ارائه

سمینار و فعالیتهای آموزشی نظری توسط فراگیرنده **evidence based Demonstration** و

approach که بیشتر در بخش آموزشهای بالینی و کارآموزی ها به کار می رود استفاده خواهد شد.

۱۰- شرایط ونحوه پذیرش دانشجو:

پذیرش دانشجو از طریق آزمون سراسری وبه صورت متمرکز خواهد بود.

۱۱- رشته های مشابه در داخل کشور:

رشته های مشابه تأسیس نشده است

۱۲- رشته های مشابه در خارج از کشور

این رشته درمقاطع مختلف اعم از لیسانس، فوق لیسانس ودکتری در خارج از کشور وجود دارد.

۱۳- شرایط مورد نیاز جهت راه اندازی رشته

طبق ضوابط شورای نظارت، ارزشیابی و گسترش دانشگاههای علوم پزشکی کشور می باشد

هم اکنون در سال ۱۳۹۵

اعضای هیئت علمی: ۵ عضو ۱ نفر PHD (۴ هیات علمی کارشناس ارشد)

دانشجویان کارشناسی پیوسته: ۶۸ دانشجو

کاردانی حرفه ای: ۱۱ دانشجو

گروه آموزش بهداشت

اعضای هیات علمی: ۳ عضو (۲ نفر PHD و ۱ نفر کارشناس ارشد) و ۲ نفر بورسیه

دانشجویان کارشناسی ارشد: ۱۷ دانشجو

گروه آمار زیستی

اعضای هیات علمی: ۴ عضو (۱ نفر PHD و ۳ نفر کارشناس ارشد)

در مجموع؛

در سال ۱۳۹۵ تعداد ۱۴۳ دانشجو فارغ التحصیل گردیدند که نسبت به سال ۹۴ (۱۱۴ فارغ التحصیل) بیش از ۲۰٪ رشد داشته است. در سال جاری ۷ نفر به اعضای هیات علمی این دانشکده اضافه گردیدند. ارایه دو کارگاه آموزشی جهت اعضای هیات علمی دانشگاه و سه کارگاه جهت دانشجویان دانشگاه و دو سخنرانی جهت کارکنان ودانشجویان و یک نقد و بررسی جهت دانشجویان برگزار گردید.

بیش از ۴۰۰ درس اختصاصی جهت دانشجویان این دانشکده در دو ترم ارائه گردید.

در این سال تعداد ۱۴ جلسه شورای آموزشی جهت بررسی مسائل آموزشی دانشجویان برگزار گردید. و در جلسات پژوهشی برگزار شده نیز تعداد ۴ پروپوزال مورد بررسی قرار گرفته و تایید گردید.

در سال ۹۵ نیز کما فی السابق از دانشجویان حائز رتبه اول تا سوم معدل کلاس با اعطای لوح سپاس تقدیر گردید. جهت بهبود فرایندهای آموزشی اساتید، کارگاه آموزشی طرح دوره و طرح درس با همکاری EDC دانشگاه برگزار گردید. در راستای ارتقاء امور پژوهشی، آموزشی و علمی و اجرایی، تجهیز آزمایشگاه تخصصی در این دفتر و تحول در سایت دانشکده، (تجهیز امکانات کامپیوتری و ویدئو پروژکتور) از برنامه های در دست اقدام و آتی مدیریت دانشکده و دست اندرکاران واحدهای مختلف آن می باشد تا شاهد شکوفایی آن در مجموعه معاونت آموزشی، تحقیقات و فناوری دانشگاه باشیم. با توجه به توانمندی بالقوه شهرستان و وجود اساتید مجرب و متخصص و متقاضیان فراوان درخواست ۳ رشته کارشناسی مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، کارشناسی ارشد بهداشت روان، کارشناسی ارشد HSE و همچنین کارشناسی بهداشت عمومی برای دانشکده بهداشت شهرستان جوین . در این راستا درخواست رشته پرستاری حرفه ای در حال تدوین است.